

Suojaimet valitaan käyttäjä ja työhuomioiden. Esimerkiksi liian isot suojalasit huurtuvat uloshengityksen vuoksi.

Teksti: Juha Merjama
www.tapaturva.fi

Rakentamisen suojaimet – kuinka valitsen oikein

Kaikilla lienee hyvin tiedossa, että rakennustyömaalla pitää olla aina neljät suojaimet päälle puettuna: kypärä, suojalasit, heijastava vaatetus sekä naulaanastumissuojalla varustetut turvakengät. Lisäksi tulee käyttää työssä vaadittavia muitakin suojaimia, kuten kuulonsuojaimia taikka valjaita köysineen ja nykäyksenvaimentimieen.

Koska lakisäateisiä perussuojaimiakin on aikamoinen liuta erilaisia, herää monille iso kysymys niiden valitsemisperusteista. Saako paljon maksamalla parhaan suojan vai riittäisikö halvin malli?

Suojainten valinta perustuu, kuten kaikki muukin työsuojelussa, riskien arviointiin. Riskien arvioinnin avulla työnantajan tulee selvittää työolosuhteiden vaarat ja torjua ne viimekädessä henkilökohtaisilla suojaimilla. Laki siis velvoittaa pukemaan päälle tarkoituksenmukaisen suojaimen. Mutta mikä on kulloinkin tarkoituksenmukainen? Edellä ollut kysymys jää edelleenkin kaiherattamaan: onko kallein tarkoituksenmukainen vai riittääkö halvin?

Samankin kategorian suojaimissa on suuria eroja. Esimerkiksi kypärän valinnassa pitää tehdä jo heti alussa iso valinta: teollisuuskypärä vai kiipeilijänkypärä. Tämän valinnan edessä ammattitaitoinen suojainkauppias ensimmäisenä kysyy minkälaisilta vaaroilta kypärän tulee suojata.

Tarvitaanko kuumankestoa? Vai kenties sähköneristyskykyä? Tehdäänkö töitä korkealla valjaiden kanssa? Onko vaara, että kypärä takertuu kiinni ja vie mukanaan? Kun näihin ja muutamaan muuhunkin kysymykseen on riskien arvioinnin kautta saatu vastaus, osaa suojainkauppias ehdottaa soveltuvia kypärämalleja.

Valitettavasti lopullisen suojaimen valinta ei kuitenkaan ole ihan näin helppoa. Malleja on erilaisia: isoja, pieniä, eri värisiä ja muotoisia jne. Tässä astuu kuvaan käyttäjän anatomia sekä mieltymykset. Hyväkään suojain ei suojaa, jos sitä ei käytetä.

Parhaiten tämä tulee esille suojalasien valinnassa. Mikäli lasit painavat korvan takaa tai nenänpielestä, ei niitä käytetä. Jos ne ovat käyttäjän mielestä susirumat, ei niitä silloin-

kaan käytetä. Ja jos ne ovat liian suuret ja uloshengitysilmaa ohjautuu lasin alle – ne huurtuvat, eikä niitä taaskaan käytetä.

Siksi käyttäjän tulee päästä sovittamaan suojaimia siitä valikoimasta, jonka suojainmyyjä on riskien arvioinnin perusteella valinnut työhön soveltuva. Mitä isompi on valikoima, sitä todennäköisemmin sieltä löytyy hyvin istuva ja käyttäjän mielestä työmaauskottava suojain. Löysipä eräs rakennustyöntekijä suojainmallistosta itselleen suojalasit, jotka kelpuutti vapaa-ajallekin.

Suojaimen valinnan jälkeen on työntekijä vielä opastettava suojaimen oikeaoppiseen käyttöön ja ylläpitoon. Äkkiseltään itsestään selvältä kuulostava asia ei olekaan todellisuudessa ihan niin helppoa. Esimerkiksi Englannissa tehty tutkimus paljasti, että oikein puettuna suojauskertoimella 500 olevien hengityksen suojainten todellinen suojauskyky olikin käyttäjien virheidensä vuoksi vain 20. Valinnassa pitää siis ottaa huomioon myös helppokäyttöisyys sekä opastuksen tarve. □